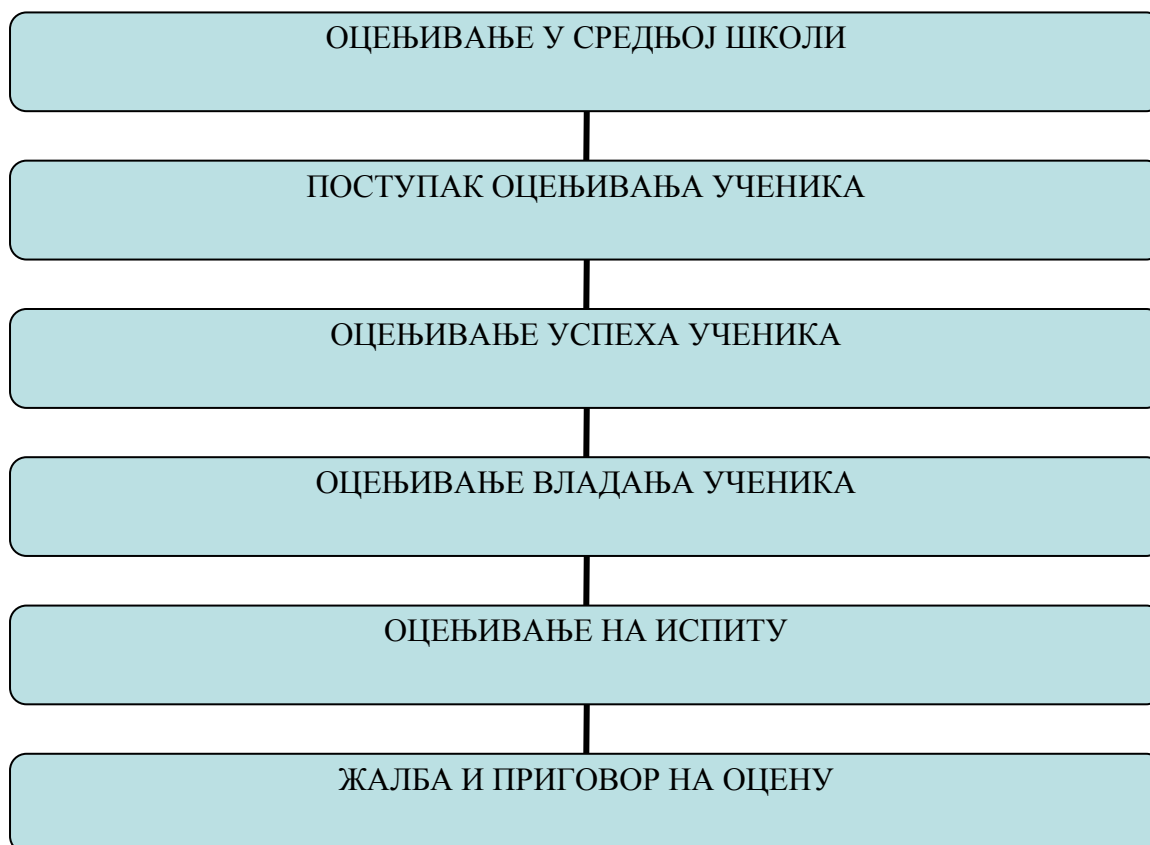

ОЦЕЊИВАЊЕ И ИСПИТИ

Оцењивање ученика у средњој школи је сталан процес праћења и подржавања развоја и напредовања ученика у току школске године. Оцењивањем у средњој школи процењује се постигнутост прописаних задатака у савлађивању школског програма.

Оцењивање је јавно и свака оцена ученика мора да буде одмах образложена по члану 100. Закона о основама система образовања и васпитања.

Оцењивање у средњој школи прописују:

[Закон о основама система образовања и васпитања](#) ("Службени гласник РС", бр. 62/03, 64/03 - исправка, 58/04, 62/04 - исправка, 79/05 - др. закон и 101/05 - др. закон)

[Закон о средњој школи](#) ("Службени гласник РС", број: 50/92, 53/93, 67/93, 48/94, 24/96, 23/02, 25/02- испр., 62/03 – др. закон, 64/03 – испр. др. закона и 101/05 – др. Закон)

[Правилник о оцењивању ученика у средњој школи](#) ("Службени гласник РС", број 33/99 и 108/03)

На основу наведених прописа оцењивање успеха ученика из наставног предмета је сталан образовно-васпитни поступак који има више функција. Оцена треба да:

- буде објективна и поуздана мера напредовања ученика у савладавању наставног плана и програма;
- ученика обавештава редовно о постигнућу;
- подстиче на активни однос према настави, другим облицима образовно-васпитног рада и учење;
- ученика оспособљава за објективну процену сопствених и постигнућа других ученика;

је показатељ ефикасности рада наставника и школе.

ОЦЕЊИВАЊЕ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Законом о основама система образовања и васпитања, чланом 101. прописано је:

Ученик се оцењује из свих наставних предмета и из владања.

Оцењивање је бројчано у току школске године, осим из предмета које одреди министар. Закључна оцена јесте бројчана.

Ученик се оцењује најмање два пута у полугодишту.

Закључна оцена изводи се по утврђеним критеријумима, на крају првог и другог полугодишта, а из владања у складу са посебним законом.

Владање ученика оцењује се описном оценом, у складу са посебним законом.

Општи успех ученика утврђује се на основу аритметичке средине позитивних закључних бројчаних оцена.

Ученик понавља разред уколико на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене.

Ученик који има до две недовољне закључне бројчане оцене полаже поправни испит у августовском испитном року, осим ученика завршних разреда, у складу са посебним законом.

Ученик из претходног става завршава разред ако положи поправни испит из сваког предмета.

Изузетно ученик завршног разреда који није положио поправни испит завршава започето образовање у истој школи полагањем испита, уз обавезу плаћања накнаде стварних трошкова које утврди школа.

Критеријуме, начин и поступак оцењивања успеха из појединачних предмета и владања и друга питања од значаја за оцењивање, прописује министар.

Законом о средњој школи прописано је да се оцењује успех ученика из предмета и владања, да је оцена јавна и да се саопштава ученику са образложењем, да се на крају првог и другог полугодишта утврђује општи успех ученика (члан 48.- **Закон о средњој школи**)

Успех ученика у учењу изражава се оценом: одличан (5), врло добар (4), добар (3), довољан (2) и недовољан (1). Оцена недовољан (1) је негативна оцена.

Законом о средњој школи члан 48. прописано је да закључну оцену на предлог предметног наставника и оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће.

Критеријуми за бројчано оцењивање успеха ученика из наставног предмета прописани су **Правилником о оцењивању ученика у средњој школи** и то су: врста, обим и ниво усвојених знања, умења и вештина и ангажовање ученика у наставном процесу.

Скала оцена је од пет до један. За сваку оцену на скали наведени су критеријуми ближе одређени.

Правилником о оцењивању ученика у средњој школи члан 18. прописано је да се закључна оцена за успех из предмета не може утврдити на основу једне оцене или само на основу писмене провере знања и не може бити већа од највеће периодичне оцене добијене било којом техником провере знања. Када ученик има негативну оцену из предмета у току целе наставне године, одељењско веће му утврђује негативну оцену.

Ученик се оцењује описно из обавезних, изборних и факултативних наставних предмета у првом разреду, а у осталим разредима из верске наставе, грађанског васпитања и наставног предмета Пројекат грађанин.

Успех ученика из предмета **Верска настава** изражава се описном оценом: **истиче се, добар или задовољава**.

Постигнуће ученика из наставног предмета **Грађанско васпитање** и **Пројекат грађанин**, оцењује се описно, а закључна оцена је **веома успешан и успешан**.

ПОСТУПАК ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА

У поступку оцењивања уважава се личност ученика његове опште и посебне способности, развојне карактеристике и услови у којима живи, односно стиче образовање.

Правилником о оцењивању ученика у средњој школи је прописано да се ученици на почетку школске године обавештавају о начину, динамици и елементима оцењивања; да се оцењивање врши на часу и на испитима; да је оцена јавна и да се саопштава ученику са образложењем после сваког испитивања и уношења у дневник рада и да ученик на часу може да добије само једну оцену из предмета.

Оцена успеха ученика изводи се из података добијених: усменим и писменим проверавањем, посматрањем учениковог извршавања практичних задатака, психомоторних вештина и на основу урађеног учениковог практичног рада. Усмено проверавање знања обавља се редовно у току свакодневног рада са ученицима и на испиту, а писмено – из предмета за које је то прописано наставним планом и програмом (писмени задаци), а у осталим предметима применом контролних и домаћих задатака, тестова знања. За предмете за које није прописана писмена провера знања, обавезна је усмена провера.

Примена различитих техника прикупљања података за оцењивање ученика планира се за сваки предмет на почетку школске године и уноси се у књигу евиденције образовно-васпитног рада.

Наставник оцењује ученика усмено у току образовно-васпитног рада најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта.

Периодичне оцене које ученик добије током школске године применом различитих техника прикупљања података за оцењивање су равноправне

Ученику се не може умањити оцена из наставног предмета због непримереног понашања.

Ученик у току дана може имати само једну писмену проверу знања на часу (писмени задатак, писмену вежбу, тест знања, контролни задатак).

ОЦЕЊИВАЊЕ УСПЕХА УЧЕНИКА

СРЕДЊА ШКОЛА

У средњој школи општи успех утврђује се за ученика који је завршио разред на основу аритметичке средине оцене из владања и позитивних оцена свих обавезних предмета једног разреда (члан 49).

Оцена из изборног предмета и из факултативних предмета не утичу на општи успех ученика (члан 48. и 49.).

Ученик понавља разред уколико на крају другог полугодишта има више од две недовољне закључне бројчане оцене.

Ученик који има до две недовољне закључне бројчане оцене полаже поправни испит у августовском испитном року, осим ученика завршног разреда, у складу са посебним законом.

Ученик завршава разред ако положи поправни испит из сваког предмета.

Изузетно, ученик завршног разреда који није положио поправни испит завршава започето образовање у истој школи полагањем испита, уз обавезно плаћање накнаде стварних трошкова које утврди школа. Дакле ученик се наредне школске године не уписује у одговарајући завршни разред у својству ванредног ученика, већ непосредно, на основу Закона, остварује право на полагање неположених испита.

ОЦЕЊИВАЊЕ ВЛАДАЊА УЧЕНИКА

Владање ученика оцењује се описном оценом, у складу са посебним законом (члан 101. **Закон о основама система образовања и васпитања**).

У средњој школи владање ученика изражава се оценом: примерно (5), врло добро (4), добро (3), довољно (2) и незадовољавајуће (1). (члан 48. **Закон о средњој школи**)

Владање ученика средњих школа, који стичу образовање на основу закона и наставних планова и програма које је донео министар, примењује се бројчана скала оцењивања.

Оцена из владања смањује се на предлог одељењског старешине, а посебно кад су ученику изречене васпитно – дисциплинске мере и то:

- укор одељењског старешине, владање се оцењује са врло добро (4);
- укор одељењског већа, владање се оцењује са добро (3);
- укор директора, владање се оцењује са довољно (2);
- укор наставничког већа, са и без искључења из школе, владање се оцењује са незадовољавајуће (1);

(члан 12. **Правилника о оцењивању ученика у средњој школи**).

Оцена из владања поправља се на предлог одељењског старешине или на иницијативу наставника када се процени да је дошло до позитивних промена у понашању ученика а најраније по истеку класификационог периода у коме је донета. **Оцена из владања утврђује се на крају полугодишта и завршетку образовно – васпитног рада.**

На оцену из владања не утичу недовољне оцене из предмета.

Оцену из владања на предлог одељењског старешине утврђује одељењско веће (члан 48. **Закон о средњој школи**)

ОЦЕЊИВАЊЕ НА ИСПИТУ

Успех ученика се оцењује и на испиту. Испити се полажу по предметима и разредима. На испиту чланови комисије утврђују оцену већином гласова. Успех ученика на испиту се оцењује бројчано, просечном оценом.

Организовање и полагање испита у средњој школи прописани је чланом 51. до 57. **Закон о средњој школи** и чланом 101. **Закон о основама система образовања и васпитања**.

У школи се полажу: разредни, поправни, допунски, завршни, матурски, испит за проверу стручне оспособљености.

У музичкој, односно балетској школи полаже се годишњи испит (члан 52.).

Наведени испити полажу се пред испитном комисијом коју чине најмање три члана од којих су најмање два стручна за предмет. Чланове испитне комисије одређује директор школе. Општим актом школе утврђују се рокови за полагање испита.

ПОПРАВНИ ИСПИТ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Поправни испит полаже редован ученик који на крају другог полугодишта или на разредном испиту има до две недовољне оцене из обавезних предмета. Ученик полаже испит у школи у којој стиче образовање у августовском, а ученик завршног разреда у јунском и августовском испитном року. Ученик завршног разреда који није положио поправни испит има право да заврши разред у наредној школској години у истој школи, полагањем испита из предмета из кога није положио испит, уз обавезу плаћања стварних трошкова испита. Ученик који је поправни испит полагао у јунском испитном року, полаже

завршни или матурски испит у августовском испитном року, а који их не положи, може да их полаже наредне школске године носећи трошкове тог испита, у роковима утврђеним општим актом школе.

РАЗРЕДНИ ИСПИТ У СРЕДЊОЈ ШКОЛИ

Разредни испит полаже ученик који из оправданих разлога није присуствовао настави више од једне трећине предвиђеног броја часова, оцењивањем се утврди да није савладао наставни план и програм, и то у јунском и августовском испитном року.

Ученици полажу разредни испит из предмета из кога није организована настава најмање за једну трећину укупног годишњег броја часова наставе.

Разредни испит полаже ученик у јунском и августовском испитном року.

ДОПУНСКИ ИСПИТ

Допунски испит се полаже из предмета.

Ученик који промени школу, односно образовни профил, који жели да настави започето школовање, преквалификацију, доквалификацију полаже допунске испите на основу Закона о средњој школи.

ЗАВРШНИ, МАТУРСКИ И СПЕЦИЈАЛИСТИЧКИ ИСПИТ

Чланом 57. **Закона о средњој школи** прописано је да завршни испит полаже ученик на крају двогодишњег и трогодишњег образовања, матурски испит - на крају четворогодишњег образовања, специјалистички испит - на крају специјализације, а испит за стручну оспособљеност на крају стручног оспособљавања. Ове испите ученик полаже у школи у којој је завршио разред у јунском и августовском испитном року

Успех ученика оцењује се бројчано, просечном оценом. Ученик који је поправни испит полагао у јунском испитном року полаже наведене испите у августовском испитном року.

Ученик који не положи завршни или матурски испит у августовском испитном року, полаже тај испит наредне школске године, али у роковима који су утврђени општим актом школе.

ЖАЛБА И ПРИГОВОР НА ОЦЕНУ

Жалба и приговор на оцену уређени су чланом 102. **Закона о основама система образовања и васпитања** и члановима 64. и 66. **Закона о средњој школи**.

Ученик средње школе, његов родитељ или старатељ незадовољан **закључном** оценом по завршетку наставе у другом полугодишту, има право да поднесе жалбу директору у року од три дана, а за ученике завршног разреда – у року од 24 часа од дана добијања ђачке књижице, односно сведочанства. Директор школе упутиће ученика на полагање испита ако је оцена изведена противно закону или ако оцени да је жалба из других разлога основана.

У средњој школи комисију чине три члана од којих су два наставници предмета из којег се полаже испит. Наставник на чији предлог је утврђена оспорена оцена не може бити члан комисије. Оцена комисије је коначна.

Право на приговор директору школе на оцену у току школске године има ученик, односно родитељ или старатељ у року од три дана од саопштења оцене.

Директор школе у року од три дана у сарадњи са педагошко – психолошком службом, одлучује по приговору. Ако директор оцени да је приговор основан и да је оцена изведена супротно закону, образује комисију за проверу знања ученика.

Оцена комисије коначна је.

Ако **директор средње школе** одлучује о приговору/жалби утврђује да ли је:

ученик оцењен на часу;

- 📖 оцена саопштена ученику са образложењем,
- 📖 ученик на часу добио само једну оцену из предмета,
- 📖 примена различитих техника прикупљања података за оцењивање ученика планирана за сваки предмет на почетку школске године и да ли је уписана у књигу евиденције образовно-васпитног рада.
- 📖 наставник ученика усмено оценио у току образовно-васпитног рада најмање једном у току тромесечја, односно најмање два пута у току полугодишта,
- 📖 су равноправне периодичне оцене које ученик добије током школске године применом различитих техника прикупљања података за оцењивање,
- 📖 ученику умањена оцена из наставног предмета због непримереног понашања,
- 📖 ученик у току дана имао само једну писмену проверу знања на часу (писмени задатак, писмену вежбу, тест знања, контролни задатак),
- 📖 у књигу евиденције унета оцена, само целим бројевима,
- 📖 периодична оцена добијена писменом провером знања уписана у књигу евиденције образовно – васпитног рада најкасније 10 дана од извршене провере,
- 📖 школа остварила допунски рад са ученицима који заостају у савлађивању програма из појединих наставних области како је прописано чланом 33. став 2. **Закон о средњој школи,**
- 📖 закључна оцена већа од највеће периодичне оцене добијене било којом техником провере знања,
- 📖 ученик имао негативну оцену из предмета у току целе наставне године и да ли је одељењско веће утврдило негативну оцену.

Ученик, његов родитељ, односно старатељ има право да поднесе приговор/жалбу директору школе у року од 24 часа од пријема ђачке књижице, односно сведочанства ако је повређен поступак оцењивања на поправном односно разредном испиту, односно ако је испит организован противно одредбама овог закона, прописима донетим на основу њега и општем акту школе.

Ако директор школе утврди да је приговор/жалба основан поништиће испит и упутити ученика на поновно полагање испита.

Поновно полагање испита је у року од три дана од дана подношења приговора/жалбе пред комисијом коју образује директор.

Жалба на обављени испит не подноси се као жалба на оцену, него као приговор/жалба да је испит обављен противно одредбама овог закона и прописима донетим на основу њега.

Оцена комисије је коначна, што значи да о оцени не одлучује одељењско веће.

Када ученик, његов родитељ или старатељ поднесе приговор на оцену у току школске године или приговор/жалбу на закључну оцену, приговор/жалбу на испит директор утврђује да ли је приговор/жалба поднет благовремено (приговор - рок за подношење 3 дана од саопштења оцене; приговор/жалбе - рок за подношење 3 дана, за ученика завршног разреда 24 часа, од дана добијања ђачке књижице, односно сведочанства).

Акт којим директор одлучује о жалби, приговору ученика, његовог родитеља, односно старатеља је решење.

Решење, као управни акт, мора да садржи: увод, изреку, образложење и упутство о правном средству, печат и потпис.

У упутству о правном средству наводи се за:

1. средњу школу - Ово решење је коначно у управном поступку и против истог се може покренути управни спор пред Окружним судом подношењем тужбе у року од 30 дана од дана пријема овог решења и захтев за заштиту права Министарству просвете у року од 8 дана од дана пријема овог решења.

Законом о средњој школи, чланом 66, прописано је право на подношење захтева за заштиту права Министарству просвете ако

ученик, његов родитељ или старатељ, сматра да су му повређена права утврђена Законом, доношењем или недоношењем одлуке, у року од осам дана од дана сазнања за повреду својих права.

Ако оцени да је захтев основан Министарство просвете ће у року од 8 дана од дана пријема захтева да упозори школу и да примеран рок за отклањање повреде Закона.